

HS:n keskustelu artikkelista Yksinelävillä naisilla suurin köyhyysriski

Helsingin Sanomissa 15.12.2008 julkaistu artikkeli "Yksinelävillä naisilla suurin köyhyysriski" kirjoitti vilkkaan keskustelun lehden internet-sivuilla. Kolmen päivän aikana kirjoituksia kertyi keskusteluun noin 90.

Useassa kirjoituksessa kiiteltiin sitä, että **yksinelävien naisten köyhyys oli tuotu esiin**.

Keskustelusta kävi ilmi, ettei yksinelävien tilannetta nähty hääppöisenä: toimeen täytyy tulla yhden ihmisen tuloilla, eikä yksinelävä saa välttämättä tukea tai ymmärrystä elämäänsä kohtaan.

Passivoituminen nähtiin keskeisenä uhkana, joka pienituloisuudesta seuraa. Lisäksi monet yksinelävät jätetään sivuun perheellisten tai parisuhteessa elävien menoista, vieraita ei käy eikä kyläilykutsuja tule. Yksineläviä naisia pidetään epäonnistujina tai vaihtoehtoisesti sinkkuutta ihannoidaan turhaan. Toisaalta huomautettiin, että yksin eläminen ei tarkoita samaa kuin yksinäisyys ja että se voi olla myös tietoinen, ja usein hyvä, valinta.

Yksinelävien naisten köyhyys taustalla nähtiin monia tekijöitä. Naisten asemaa työmarkkinoilla pidettiin heikkona ja naisvaltaisten alojen pienempään palkkaukseen kiinnitettiin huomiota. Lisäksi tuli esiin, että naisten perherooli huonontaa heidän asemaansa: kotona lapsia hoitaneet naiset ovat yksinhuoltajina heikoilla, eikä heille kerry eläkettä samalla tavalla kuin koko ajan työelämässä olleille. Keskustelussa listattiin myös muun muassa sairaudet ja opiskelu pienituloisuuden taustatekijöiksi. Yksinelävien asemaa heikentää se, että heidän täytyy maksaa yksin kaikki elinkustannuksensa, ja etenkin asuminen on kallista. Työssäkäyvät ovat harvoin oikeutettuja asumis- tai toimeentulotukeenkaan. Elinkustannusten kalleuteen joissakin kirjoituksissa ehdotettiin ratkaisuna kimppa-asumista.

Köyhyyttä ja sen määritelmää pohdittiin keskustelussa ylipäänsä paljon. Muutaman keskustelijan mielestä Suomessa ei köyhyyttä ole lainkaan tai juuri lainkaan, vaan täkäläisessä köyhyydessä on kyse "eliittiköyhyydestä". Erään kirjoittajan mukaan köyhyyttä ei mitata sillä, onko varaa taulutelevisioon ja etelänmatkaan vaan sillä, onko varaa ruokaan ja vaatteisiin. Toisen mielestä suomalainen köyhyys on itse valittua; todellinen köyhyys olisi sitä, ettei ulospääsyä tilanteesta olisi. Esimerkiksi opiskelijoiden köyhyys esiin nostamista pidettiin outona, sillä opiskelu nähtiin väliaikaisena, itse valittuna elämänvaiheena. Epäiltiin, että leipäjonoissakin käy henkilöitä, jotka

ilmaisen ruuan avulla säästävät rahaa esimerkiksi päihteisiin tai sellaisia yksinäisiä naisia, joilta "löytyy kuoleman jälkeen rahaa vaikka kuinka".

Monet keskusteluun osallistuneet katsoivat, että **yksinelävät on unohdettu ryhmänä**. Heitä ei ole tutkittu eikä heitä tueta, heidän tarpeensa sivuutetaan ja heitä kohdellaan epätasa-arvoisesti, vaikka he ovat esimerkiksi sosiaalitoimen ja päihdehuollon suurin asiakasryhmä. Moni kirjoittaja katsoi, että politiikassa yksinelävät on sivuutettu huomion kiinnittyessä perheisiin: perheiden asiaa ajetaan näkyvästi ja perhe-etuuksiin panostetaan. Tällä hetkellä yksinelävien ja köyhien naisten asiaa ei aja kukaan, eikä poliitikkoja edes kiinnosta yksinelävien naisten köyhyys, koska he eivät "heilu viinapullon tai aseensa kanssa". Toisen arvion mukaan yksinelävien köyhyyttä ei ilmiönä ole naisiin edes liitetty vaan se on kuitattu alkoholismista kärsivien miesten ongelmana. Vastakkainmielisiä mielipiteitä tuli esiin: erään keskustelijan mukaan vaikeampi tilanne on, jos yksi palkka pitää jakaa koko perheen kesken ja toisaalta perheettömillä on aikaa muun muassa tehdä kaikki ruuat itse.

Keskustelussa sivuttiin paljon **miesten köyhyyttä**: närää tuntui aiheuttavan artikkelin keskittyminen nimenomaan naisten tilanteeseen. Monet totesivat, että köyhyydestä kärsivät miehet yhtä lailla kuin naisetkin. Useassa kirjoituksessa epäiltiin artikkelissa esitettyjä lukuja: katsottiin, että köyhyystilastoja oli vääristelty tai tulkittu virheellisesti ja esitetty niitä niin, että naiset näyttävät "sorretuilta uhreilta". Näiden keskustelijoiden mukaan naiset eivät ole köyhimpiä, kuten artikkelista olisi voinut tulkita, eikä köyhyys koske naisia sen enempää kuin miehiäkään. Tuotiin muun muassa esille, että Tilastokeskuksen tietojen mukaan työikäisten miesten pienituloisuusaste on ollut kaksinkertainen naisiin nähden. Miesten erityisenä taakkana nähtiin elatusmaksut. Toisaalta eräässä kirjoituksessa huomautettiin, että syrjäytyneistä, köyhistä miehistä on puhuttu vuosikausia ja heillä on omat puolestapuhujansakin. Kirjoittajan mukaan molempien sukupuolten köyhyyteen tulee puuttua, mutta syystä tai toisesta naisten köyhyydestä puhuminen tuntuu olevan joillekin liikaa.

Pikakoosteen teki Sanna Parrukoski, Stakes

Helsingin Sanomien artikkelin keskeisenä lähteenä toimi ”Kuka kuuntelee köyhää? – keskustelutarjan tilaisuus ”Kuuleeko kukaan yksinelävää köyhää?” (10.12.2008, eduskunnan kansalaisinfossa).

Keskustelutilaisuuden järjestivät: Tiede, taide ja köyhä kansa ry, Elämäntapaliitto ry, Stakes, KDY, Camera OBS, Helsingin sosiaaliviraston Eteläinen sosiaaliasema, Helsingin sosiaaliviraston Työhönohjaus ja Suoja-Pirtti ry.

Lisätietoja: www.koyhyyskirjoitukset.org